

**VATROGASNA ZAJEDNICA
KOPRIVNIČKO KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE**

Seminar za voditelje vatrogasne mladeži

OSPOSOBLJAVANJE MLADIH

Predavač: Maja Solina

OSPOSOBLJAVANJE MLADIH

- ▶ *ORGANIZIRANJE, OBLICI I SREDSTVA ZA PODUKU*
- ▶ *POSEBNOSTI ODGOJA I OSPOSOBLJAVANJE MLADIH U VATROGASTVU*
- ▶ *ZNAČAJ MOTIVACIJE*
- ▶ *NAČELNA ISHODIŠTA PEDAGOŠKOG RADA*
- ▶ *OSNOVNE ZNAČAJKE OSPOSOBLJAVANJA*
- ▶ *PRIPREMA ZA NASTAVNI SAT*
- ▶ *RAŠČLANJIVANJE PROCESA PODUKE*
- ▶ *PEDAGOŠKI OBLICI PROCESA PODUČAVANJA*
- ▶ *METODE RADA*
- ▶ *SREDSTVA ZA PODUKU*

POSEBNOSTI ODGOJA I OSPOSOBLJAVANJA MLADIH U VATROGASTVU

► DEFINICIJA

- *Odgoj je sistemski nastavom organiziran proces kojim se izgrađuju pozitivne osobine ličnosti, stavovi, pogled na život i svijet te karakterne i moralne, radne i društvene vrijednosti.*

Lekcija zvana LEPTIR

Jednoga dana pojavio se maleni otvor na čahuri. Čovjek je sjedio i gledao kako se leptir nekoliko sati muči kako bi kroz taj maleni otvor izvukao svoje slabašno tijelo. Onda je stao, činilo se - ne može dalje. Zato je čovjek odlučio pomoći leptiru: uzeo je škare i razrezao čahuru. Leptir je s lakoćom izašao. Ali, imao je krhko tijelo i smežurana krila. Čovjek je nastavio promatrati leptira, očekujući da će se krila svakog trenutka otvoriti, povećati i raširiti, kako bi podržala leptirovo tijelo i osnažila ga. Međutim, ništa se nije dogodilo! Cijeli je svoj život leptir proveo puzeći okolo sa svojim slabašnim tijelom i nerazvijenim krilima. Nikada nije poletio. Unatoč svojoj ljubaznosti i dobrim namjerama, čovjek nije razumio da su poteškoće, kroz koje je leptir morao proći izlazeći iz čahure, osmišljene kako bi krv iz tijela leptira potekla u krila onda kad se oslobodi čahure i bude spreman poletjeti.....

ZNAČAJ MOTIVACIJE

ŠTO JE MOTIVACIJA?

- procesi unutar osobe koji utječu na razinu, smjer i trajanje napora uloženog za pojedinu aktivnost (posao, učenje, vježba..)

Djeca koju se tretira kao nepoučljivu, gotovo uvijek i postanu nepoučljiva.

Kenneth B. Clark

Ukoliko se prema pojedincu odnosiš kao da je ono što treba biti i može biti, onda će i postati ono što treba i može biti.

Goethe

VRSTE MOTIVACIJE

- ▶ ***Unutarnja motivacija***
- ▶ ***Vanjska motivacija***
- ▶ ***Očekivanje uspjeha***

1. Unutarnja motivacija

- ▶ *koliko će učenici sudjelovati u nekoj aktivnosti kako bi zadovoljili svoju znatiželju i zanimanje za određeni sadržaj ili kako bi razvili kompetenciju ili sposobnost u odnosu na zahtjeve koji se postavljaju pred njih poradi NJIH SAMIH*
- ▶ POTICANJE UNUTARNJE MOTIVACIJE
  - ▶ *Prilagodavanje tema životnom iskustvu*
  - ▶ *Mogućnost izbora (ponuditi im teme i područja koja su im poznata)*
  - ▶ *Uvođenje igara (unutar aktivnosti monotoniju razbiti raznim igrama)*
  - ▶ *Uvođenje novosti (pored prisutnih aktivnosti kombinirati vizualne metode prilikom objašnjavanja)*
  - ▶ *Pohvale (povremeno davati izvještaje o napretku u odnosu na početno stanje)*

2. Vanjska motivacija

- ▶ *Povezivanje truda i uspjeha s opipljivim nagradama i povlasticama*
- ▶ **Nagrade**
  - ▶ *obratiti pozornost prilikom odabira (značenje)*
  - ▶ *priznanja, zahvalnice, pisani oblici*
  - ▶ *pohvala voditelja*

Još malo važnih stvari o nagradama.....

- ▶ *ne davati nagrade često, ukoliko nije potrebno*
- ▶ *odabrati pravo vrijeme i situacije*
- ▶ *obratiti pozornost na cijelo odjeljenje prilikom pohvala*
- ▶ *osjetljivost pojedinaca (tzv. „etiketiranje” pojedinaca i izdvajanje „miljenika”)*

3. Očekivanje uspjeha

- ▶ *poticaji koji se temelje na djetetovu očekivanju uspjeha osiguravaju to da su postavljeni zadaci izazovni i da obavezno djeci pružaju REALISTIČNU mogućnost uspjeha uzimajući u obzir njihove predispozicije i sposobnosti*
- ▶ *pripremiti na mogući neuspjeh*
- ▶ *razvitak dječjeg samopouzdanja (utjecaj voditelja)*

VODITELJ

▶ ZNANJE

- ▶ *područje poučavanje, poznavanje učenika, utjecaj ostalih čimbenika*

▶ ODLUČIVANJE

- ▶ *voditeljevo razmišljanje i odlučivanje prije, za vrijeme i poslije nastave (vježbe)*
- ▶ *odlučivanje i vođenje susreta s mladeži i smjeru i sa ciljem najlakšeg postizanja određenih rezultata*

▶ RADNJE

- ▶ *ponašanje voditelja*

DIDAKTIČKA NAČELA

- ▶ ***NAČELO SVJESNOG DJELOVANJA***
- ▶ ***NAČELO POSTUPNOSTI I SISTEMATIČNOSTI***
- ▶ ***NAČELO DOSTUPNOSTI***
- ▶ ***NAČELO PRAKTIČNOSTI***
- ▶ ***NAČELO TRAJNOG PRIHVAĆANJA***

Načelo svjesnog djelovanja - zahtijeva da učenici osjete smisao obuke i da se uvjere u upotrebljivost pridobivenog znanja

Načelo postupnosti i sistematičnosti - učenje od lakšeg prema težem, od bližeg prema daljem, od poznatog prema nepoznatom, od konkretnog prema apstraktnom

Načelo dostupnosti- postupak obuke razumljiv i konkretan, polaznicima pokazati predmet, radnju, postupak....

Načelo praktičnosti - svaki korak obuke mora biti povezan s teorijom

Načelo trajnog prihvatanja - omogućiti polaznicima u procesu obuke trajno prihvatanje naučenih sadržaja

Pisana priprema voditelja

- ▶ *omogućuje uvjerljiviji pristup*
- ▶ *pregledna i upotrebljiva*
- ▶ *omogućuje bolju organizaciju predavanja (što, kako, kada..)*
- ▶ *označavanje cilja poduke i upotrebe znanja u praksi*

Nastavni sat

7 kategorija voditeljevog umijeća:

- 1. planiranje i priprema**
- 2. izvedba nastavnog sata**
- 3. vođenje i tijek nastavnog sata**
- 4. razredni ugođaj**
- 5. disciplina**
- 6. ocjenjivanje i praćenje napretka pojedinca**
- 7. osvrt i prosudba vlastitog rada**

Između umijeća postoji interakcija, ukoliko izostane jedan od navedenih dijelova upitna je uspješnost sata.

1. Planiranje i priprema

- ▶ *omogućuje bolju organizaciju nastavnog sata*
- ▶ *plan nastavne jedinice s navedenim primjerenim ciljevima i svrhom*
- ▶ *uskladiti sadržaj, metode i ustroj odabrane nastavne jedinice*
- ▶ *svaku nastavnu jedinicu primjereno povezati s prethodnim i idućim jedinicama*
- ▶ *pripremiti i provjeriti materijale i pomagala*

2. Izvedba nastavnog sata

- ▶ *Voditelj se služi s nekoliko aktivnosti*
  - ▶ *Usmene aktivnosti*
    - ▶ *usmeno izlaganje, postavljanje pitanja, rasprava*
  - ▶ *Obrazovne zadaće*

Usmene aktivnosti

Razumijevanje (pratiti
učenikovo zanimanje)

Pozornost (zadržati
pozornost glasom i
govorom tijela)

Jasnoća
(primjereno se
izražavati)

Struktura
(podijeliti sadržaj
na dijelove i
primjereno ih
povezati)

Duljina (obratiti
pozornost na
koncentraciju)

7 aspekata koji
pridonose
djelotvornosti
objašnjavanja

Egzemplari
Koristiti primjere
i zorno
prikazivanje

Jezik (izbjegavati
upotrebu složenog
jezika)

Obrazovne zadaće

- ▶ *aktivnosti koje učenicima olakšavaju učenje*

*praktične
aktivnosti*

rasprave

*istraživačke
aktivnosti*

**Obrazovne
zadace**

*računalne
igre*

*radni
listići*

*Prije provođenja određene
obrazovne zadace raspolažu li
učenici sposobnostima potrebnim
za provođenje iste*

3. Vođenje i tijek nastavnog sata

- ▶ *obuhvaća umijeća potrebna da se aktivnosti vode i organiziraju te se osigura maksimalno učeničko produktivno sudjelovanje u nastavi (ponekad otežano zbog većeg broja učenika)*
- ▶ *Što je sve potrebno za uspješan tijek sata?*
  - ▶ *Točnost (doći prije vremena izvođenja nastave, poticati pozitivnu atmosferu nasmijanim licem)*
  - ▶ *uspostava pozitivnog mentalnog sklopa (siguran nastup ispred skupine, izražavati se jasno i glasno, letimičnim pogledom upozoriti na nekoncentraciju)*
  - ▶ *završetak sata (pohvale, zaključak, završiti sat na vrijeme, niti prerano ni prekasno)*

4. Razredni ugođaj

- ▶ *utjecaj na motivaciju*
- ▶ *obratiti pozornost na vanjske utjecaje koji mogu omesti nastavu (tehnički problemi, upadanje u riječ, loša disciplina)*
- ▶ *neposluh - riješiti objašnjenjem te razgovorom, nikako glasnoćom*

Tamo gdje ima vikanja, nema pravog znanja.

Leonardo da Vinci

Dobar nastavnik (voditelj)

- ▶ *Samouvjeren, srdačan, ljubazan*
- ▶ *Poticajan*
- ▶ *Pokretljiv*
- ▶ *Prati pogledom učenike*
- ▶ *Profesionalan*
- ▶ *Jasno propisana pravila*
- ▶ *Šaljiv*

Malo previše zar ne?..☺..no, o tome ćemo malo kasnije..;)

5. *Disciplina*

*..ili..ipak
bolje?..ovo?*

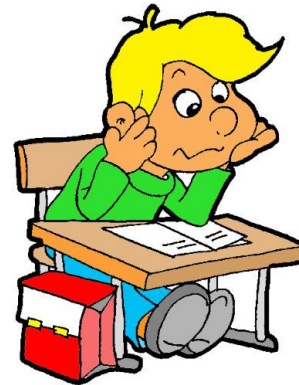
Vrste učeničkog neposluha

- ▶ *brbljanje ili upadanje u riječ*
- ▶ *galama*
- ▶ *odsutnost*
- ▶ *neizvršavanje zadaća*
- ▶ *odlaženje s mjesta (vježbe)*
- ▶ *ometanju ostalih učenika*
- ▶ *kašnjenje na nastavu (vježbu)*

Uzroci neposluha

- ▶ *dosada*
- ▶ *dugotrajan umni napor*
- ▶ *druželjubivost*
- ▶ *emocionalni problemi*
- ▶ *nemogućnost izvršavanja aktivnosti*

Kako spriječiti neposluh?

- ▶ *pogledom preletjeti po skupini (individualnim pogledom potencijalnog pojedinca opomenuti)*
- ▶ *individualno povremeno ispitivanje*
- ▶ *blizinom dati do znanja neposlušnost (doći do „brbljavaca”, proći pored njih)*
- ▶ *pružiti pomoć (ukoliko postoje nejasnoće)*
- ▶ *mijenjati aktivnosti i brzinu rada*
- ▶ *uvoditi novosti u sat*
- ▶ *dobra organiziranost učitelja prilikom aktivnosti*

Obratiti pozornost na neposluh

- ▶ *Uočiti neposluh*
- ▶ *Ne kažnjavati prije razgovora*

Malo korisnih pričica.. 😊

*Jedna učiteljica nije nikako mogla umiriti svoje učenike: stalno su imali nešto za reći - njoj ili jedni drugima i uopće nisu reagirali na njene molbe da se smire. Otišla je kopirati priču iz čitanke koju su trebali obrađivati i izrezali je u 5 dijelova. Prozvala je pred ploču pet učenika i svakome dala po dio. - **Oni će na glas pročitati priču, a vi ostali pazite jer će nakon toga biti ispit razumijevanja pročitano; za ocjenu.** A onda je čitačima rekla da mogu početi s čitanjem - svi istovremeno. - **Pa ništa ne razumijemo!** - odmah su se svi glasno pobunili, ali odmah i shvatili što je pisac htio reći. Nadalje je bio mir.*

6. Vrednovanje i praćenje učenikova napretka

- ▶ *davati povratne informacije*
- ▶ *povremeno koristiti anketne listiće ili slično koji će biti pokazatelj uspješnosti*
- ▶ *opreznost prilikom ocjenjivanja da ne dođe do rušenja učenikova samopouzdanja*

7. Osvrt i prosudba vlastitog rada

- ▶ *podložnost samokritičnosti*
- ▶ *raspitati se o eventualnim nejasnoćama*
- ▶ *pratiti svoj rad prema rezultatima*
- ▶ *konzultirati se s učenicima oko eventualnih promjena rada*

Osobine voditelja

▶ ZNANJA

- ▶ *stručna i didaktičko - metodička znanja*
- ▶ *poznavanje kognitivnih i motivacijskih procesa*
- ▶ *poznavanje kognitivnog, emocionalnog i socijalnog razvoja učenika*

▶ VJEŠTINE

- ▶ *planiranje i izvedba poučavanja*
- ▶ *utvrđivanje ishoda učenja*
- ▶ *upravljanje odjeljenjem*

▶ STAVOVI I OČEKIVANJA

- ▶ *pokazivanje zanimanja i entuzijazma za predmet*
- ▶ *zainteresiranost za djecu*
- ▶ *motiviranje*

Dobro poučavanje

- ▶ *donošenje odluka*
- ▶ *samoregulacija*
- ▶ *primjena rezultata istraživanja*
- ▶ *poznavanje predmeta*
- ▶ *kritičko razmišljanje*
- ▶ *poznavanje učenika*
- ▶ *vještine predavanja i komunikacije*

Stilovi učenja

- ▶ *VIZUALNI*
- ▶ *AUDITIVNI*
- ▶ *KINESTETIČKI (PRAKTIČNI)*

Vizualni

- ▶ *učenje gledanjem*
- ▶ *slike*
- ▶ *grafikoni*
- ▶ *ilustracije*
- ▶ *video*

Auditivni

- ▶ *učenje slušanjem*
- ▶ *glazba*
- ▶ *slušni zapisi*
- ▶ *razgovor s ostalim učenicima*

Kinestetički (praktični)

- ▶ *aktivnost i dodir*
- ▶ *izvođenje praktičnih radova*
- ▶ *razbijanje monotonije prethodnih metoda*

Oblici poduke

- ▶ *FRONTALNA NASTAVA*
- ▶ *RAD U SKUPINAMA*
- ▶ *RAD U PAROVIMA*
- ▶ *INDIVIDUALNI RAD*

Frontalna nastava

- ▶ *štedi vrijeme, mogućnost prijenosa mnoštva podataka*
- ▶ *jednostavna za voditelja*
- ▶ *bolja disciplina*

Rad u skupinama

- ▶ *potrebno više vremena*
- ▶ *skupina (3 do 5 učenika)*
- ▶ *prije početka rada potrebno utvrditi pravila skupina*
- ▶ *potrebno nadziranja voditelja svake pojedinačne skupine*

Rad u parovima

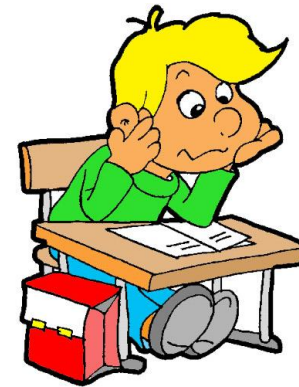
- ▶ *učenici samostalno rade u parovima*
- ▶ *potrebna međusobna suradnja*
- ▶ *potrebne upute i smjernice prije početka rada*

Individualni rad

- ▶ *svaki učenik radi zasebno*
- ▶ *zahvalan oblik rada prilikom samoprocjene znanja*
- ▶ *veća disciplina*

Metode rada

- ▶ *METODA RAZGOVORA*
- ▶ *METODA OBRAZLAGANJA*
- ▶ *METODA PISANIH I GRAFIČKIH RADOVA*
- ▶ *METODA RASPRAVE*
- ▶ *METODA DEMONSTRACIJE*
- ▶ *METODA ISTRAŽIVAČKOG RADA*

Metoda razgovora - gledanje u lice, socijalna klima, razgovor, isprobavanje, diskusija, spontana pitanja

Metoda obrazlaganja - objašnjavanje, pripovijedanje, opisivanje, uvjerljiv govor, logično nizanje misli, podudarnost, geste

Metoda pisanih i grafičkih materijala - crtanje, shema, nacrti, dijagrami, tabele

Metoda rasprave - poticanje kritičnog mišljenja, dugoročno pamćenje, različite teme rasprave

Metoda demonstriranja - pokazivanje postupaka

Metoda istraživanja - poticanje istraživanja kod učenika, samostalno istražuju zadanu temu

Odabir pojedinih metoda rada

- ▶ *obavezno imati na umu prikladnost pojedinih metoda za pojedine nastavne jedinice*
- ▶ *metode je potrebno prilagoditi nadolazećim nastavnim sadržajima*

Sredstva za poduku

- ▶ *VIZUALNA SREDSTVA*
  - ▶ *projektor, računalo, razni modeli, grafoskop*
- ▶ *AUDIO POMAGALA*
  - ▶ *zvuk, radio, CD, glas*
- ▶ *AUDIOVIZUALNA SREDSTVA*
  - ▶ *slika + zvuk, video, tv, film, multimedija*
- ▶ *PISANA SREDSTVA*
  - ▶ *Udžbenici, priručnici, članci, časopisi*

U savršenom svijetu najbolji bi među nama postali učitelji..a svi bi se drugi morali zadovoljiti nečim manjim. Jer bi prenošenje naše povijesti, tradicije i ključeva civilizacije na narednu generaciju trebalo biti, i to jest, najveća čast i odgovornost koju netko može imati.

Lee Laccocca

Pitanja?.. 😊